

Sándor Anna

Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem, Közép-európai tanulmányok Kara,
Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézet, egyetemi docens; lakhely:
Kolon; elérhetőség: asandorova@ukf.sk

„Messze látó tudomány: felelős kérdések és válaszok a jövőnek“

(Gondolatok a Magyar Tudomány Ünnepe kapcsán)

TARTALOMJEGYZÉK

■ Sándor Anna: „Messze látó tudomány: felelős kérdések és válaszok a jövőnek“	3
■ Klemen Terézia: A tehetség útja	4
■ Nagy Zsuzsanna: Egy hangulatos, családi iskola	6
■ Prékop Mária – Vasik János: Mikulás pedig nincs! (Gondolatok a szlovákiai magyar oktatásról és a régiók közti különbségekről)	7
■ Fibi Sándor: Mikulás pedig nincs! – korreferátum Prékop Mária – Vasik János helyzetjelentéséhez....	9
■ Pintes Gábor: Túlélni vagy minőségi életet élni?	11
■ Zolczer Péter: Tanulási és tanítási stílusok. Valóban hatékony a párosításuk?	13
■ Molnár Kriszta: A szakmai életútgondozás és önismereti munka jelentősége a pedagógushivatásban	14
■ Horváth Géza: Ötven éve alakult a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Vass Lajos Körusa (II.) – Vass Lajos halála után	15
■ Könözi Éva: Emlékképek az eltelt 20 évről	16
■ Komzsis Attila: Matematika – a szlovákiai valóság	17
■ Kalácska József: Néhány gondolat az Állami művelődési program matematika tantervéről	18
■ Horváth Géza: Felkészítő feladatok a matematikai tesztre – III. rész	19
■ Tóth Attila: Matematika szakos tanárok továbbképzése Beregszászon	20
■ H. Nagy Péter: Radnóti Miklós halálának 70. évfordulójára	21
■ Beregszászi Anikó: Új tendenciák a kárpátaljai magyar anyanyelvi nevelésben a tantervek, tankönyvek és a tankönyvírás tapasztalatainak tükrében (2. rész)	23
■ Albert Sándor: A szlovák nyelvet idegen nyelvként? Talán, majd valamikor	26
■ Kralina Hoboth Katalin: Az idegen nyelvi kompetenciák fejlesztése a felsőoktatásban	27
■ Peter Zolczer: Using Diagrams for Teaching (and Remembering) the Usage of Tenses [Part 1]	28
■ Ármay Zalába Andrea: Az Óz, a nagy varázsló című meseregény módszertani feldolgozása (III.)	29
■ Fekete Farkas Tímea: Mindent a szemnek és mindent a kéznek, avagy a tanulási stílusok jelentőségéről	32
■ Rakottay Katalin: Külön – Színházi nevelési előadás középiskolások számára	32
■ Jurík Tünde – Viczay Ildikó – Balla István: A Pedagógusképző Intézet új publikációi az egészségnevelés témakörében	33
■ Žiaček Adrianna: Iskolalátogatás Németországban	34
■ Vančo Ildikó: Élőnyelvi Konferencia Nyitrán	35
■ Vajda Barnabás: Hogyan tűnnek el a szlovák köztudatból a magyar történelem nyomai?	36
■ Házunk tája	37

A fenti főcímmel hirdette meg ebben az évben a Magyar Tudományos Akadémia Elnöksége a Magyar Tudomány Ünnepe, mely már több mint egy évtizedes múltra tekint vissza. E november havában zajló rendezvénysorozatból a határon túli magyar tudományosság képviselői is kiveszik részüket. Mind-ebből természetesen a szlovákiai magyar tudományos élet képviselői sem maradnak ki. Sőt elmondhatjuk azt is, hogy nemcsak a tudományos kutatást végző intézetek és egyetemi tanszékek szervezik meg a Magyar Tudomány Ünnepe, hanem az alap- és középiskolák egy része is bekapcsolódik az ünnepségsorozatba, szem előtt tartva küldetésük lényegét, a tudományos ismeretek átadását.

A Magyar Tudományos Akadémia kiemelt feladatának tekinti, hogy felkeltse a fiatalok érdeklődését a tudomány rejtélyes világa iránt. Kissé elmentmondásosnak tűnhet ez a feladat, hiszen a tudomány ott van a fiatalok mindennapjaiban, velük él és értük tevékenykedik, s az Y generáció él is a tudomány gyakorlati előnyeivel. Többekben felmerülhet a kérdés, hogy ennek ellenére fel kell kelteni az ifjú nemzedék érdeklődését a tudományos ismeretek iránt? A válasz egyértelmű igen, mert a tudományos ismeretek átadása többek között hatással lehet a pályaválasztásukra, s a tudományon belül pedig az utánpótlásra.

A fiataloknak a tudományban az eddigieknél mindenképp tágabb teret kell biztosítanunk, hiszen amikor a jövővel kapcsolatos tudományos válaszokat és megoldásokat keressük, elsősorban a fiatalokra gondolunk, mivel ezek megvalósítása majd nagyrészt az ő szakmai és általános műveltségükön múlik. Ezért korántsem mellékes, milyen tudással vértessük fel a mai ifjúságot, a kis- és nagydiákokat, minekután a tudományos ismeretek átadása elsősorban az iskolai oktatás feladata.

Az a kérdés, hogyan adjuk tovább a tanítás folyamatában a közösség által felhalmozott tudást, szinte egyidős az emberi civilizációval. De aligha túlzás

azt állítani, hogy e kérdés a huszonegyedik században még inkább előtérbe került, mivel a tudás még jobban felértékelődött. Már ma is azt tapasztalhatjuk, hogy a gazdasági és társadalmi élet minden területén nőttek a munkaerő kompetenciájával szembeni elvárások, s a jövőben ezek az elvárások még erőteljesebben jelennek majd meg.

A XXI. század gazdasági és társadalmi kihívásai általában a következő kompetenciákat várják el a mindenkori alkalmazottól: a kritikai gondolkodás képessége, az együttműködés és vezetés képessége, alkalmazkodóképesség az új körülményekhez és feladatokhoz, hatékony szóbeli és írásbeli kommunikáció, az információkhoz való hatékony hozzáférés és feldolgozás, a képzelőerő és a megszokottól eltérő látásmód, s nem utolsósorban az idegennyelv-ismeret. E kompetenciák azt mutatják, hogy nemcsak a természettudományi és szakmai ismeretekre van szükség, hanem szükség van olyan képességekre is, melyeket főként a humán tantárgyak alakítanak ki. Ilyen például a képzelőerő és a megszokottól eltérő látásmód, vagy a hatékony szóbeli és írásbeli kommunikáció képessége. E képességek kialakításához leginkább a nyelvi nevelés, az irodalom, a történelem, a zene és a képzőművészetek tanulása járul hozzá, ezek révén a diákokban sok olyan fent említett képesség fejlődik ki, melyek a modern társadalmakban is fontosak. Hiszen pl. hatékony kommunikáció hiányában még a gazdag szakmai ismeretekkel rendelkező tanár, orvos, menedzser, jogász vagy politikus is csak félkarú óriás.

Szinte magától értetődő, hogy az iskolai oktatásban minden tantárgy – a tantervektől kezdve a tankönyveken át a pedagógus szakmai-módszertani felkészültségéig – az adott tudományterület új tudományos eredményeire kell hogy épüljön. E tekintetben, ha csak a tankönyveinkre gondolunk, van még mit behoznunk! Vagy kifejleszhető-e úgy a hatékony szóbeli és

írásbeli kommunikáció készsége, ha a diák ennek az ismeretanyagának a közelébe sem jut, hiszen a nyelvtanórák nagy részét, tisztelet a kivételnek, több középiskolában meg sem tartják, vagy ha igen, akkor sem a nyelvhasználat-központúság kerül előtérbe, hanem az öncélú grammatizálgatásnak jut a főszerep. Az elmondottakat nem ünneprontásnak szánom, hanem nyílt párbeszédnek, mert a jövőt tekintve csakis így várható kedvező változás.

Folytatva a fiatalok és a tudomány kapcsolatának fontosságát, szólnunk kell a tehetséggondozás szerepéről is, mely jelentősen hozzájárulhat a jövő tudósainak kineveléséhez, hiszen a tehetséges diákok felismerése és a tudományos kutatásba való bevonása nemcsak a tanítványok pályorientációját, hanem a tudományos utánpótlás biztosítását is befolyásolja.

További fontos feladat, hogy a fiatalok mellett a társadalom többi rétegeivel is meg kellene ismertetnünk a tudomány eredményeit, hiszen sokunknak, bármennyire is hihetetlen, de korunk technikailag fejlett társadalmára nagyon is jellemző a különböző áltudományos ismeretek, tévhitek és babonák terjesztése, sőt a befogadása is. Ezért nemcsak iskoláinkban, hanem a családokban, falvakban és városokban is fontos lenne a tudományos ismeretterjesztés megszervezése.

Jó lenne továbbá, ha a Magyar Tudomány Ünnepe része lenne iskoláink életének, az óvodától a középiskoláig (a felsőfokú intézmények esetében ez elengedhetetlen követelmény). De a legfontosabb, hogy a tudományosság kerüljön be köz- és felsőoktatásunk mindennapjaiba, mert csakis így érhető el a jó minőségű oktatás, mely csökkenti a társadalmi és gazdasági hátrányokat, s növeli a foglalkoztatási esélyeket. E tekintetben mélyen egyetértünk Apáczai Csere János intő szavaival: „Bizonyára elveszünk, ha hamar magunkat meg nem gondoljuk, mert hol nincsenek eszes tanácsok, elvesz a nép, mint a példabeszédek könyve int.”

Mgr. Klemen Terézia

Kultsár István Szakközépiskola Komárom (Magyarország), magyar nyelv és irodalom, kommunikáció – történelem szakos középiskolai tanár; a Humán Munkaközösség vezetője, közép- és emelt szintű érettségien vizsgabizottsági elnök.

A tehetség útja

A felvidéki magyarság jeles képviselőit mutatja be a Négyszemközt rovat. Ezen interjúk célja, hogy a bemutatandót emberközelbe hozzuk, iskoláit, munkásságát, életútját, elért sikereit, eredményeit megismerje az olvasó.

Klein Ottokár operaénekest a nagyközönség csak szűkebb hazájában, Érsekújváron ismeri, a felvidéki magyarság azonban nem biztos, hogy gyakran hallotta a nevét. Pedig az ő életútja is hozzájárul ahhoz, hogy bizonyítsuk az olvasóknak, a szülőknak, hogy egy magyar nemzetiségű ember is érhet el itthonról nemzetközi sikereket.

■ **Beszélne gyerekkoráról, a szülei-ről, iskoláiról? Ki és hogyan indította el ezen a pályán?**

■ Érsekújváron születtem 1974-ben. Édesanyám óvónő, ő alapította az itteni magyar óvodát, majd a magyar és szlovák osztályokat egyaránt nyitó óvoda igazgatónője lett, ahol 37 évig dolgozott. Tipikus közép-európai polgár vagyok: német név, magyar nemzetiség, szlovák állampolgárság. Az alapiskoláim mellett a művészeti iskolába is jártam, sokat szerepeltem már gyermekkoromban, hiszen elsősorban a szüleim voltak azok, akik a zene és a művészetek iránti rajongásomat, a kultúra szeretetét belém oltották. Többször szerepeltem a Csemadok rendezvényein is. Bár én mindvégig erdésznek készültem, és az alapiskola elvégzése után a zólyomi erdészeti szakközépiskolában szerettem volna folytatni a tanulmányaimat, mert később az erdészmérnöki pálya volt a nagy álmom, a célkitűzés. Végül egyik tanárnőm, Halla Mária döntötte el, hogy semmiféle erdészeti szakma nem lesz, hanem énekesi pályára kell mennem, így felvételiztem a pozsonyi konzervatóriumban, majd később a Zeneművészeti Főiskolán

tanultam, Zlatica Livorova tanítványaként.

■ **A fiatal operaénekes nemzedék egyik legjelentősebb alakja Ön, aki nagyon széles, gyönyörű terjedelmű lírai tenor hanggal rendelkezik. Mi kell ahhoz, hogy valakiből rövid idő alatt ilyen sikeres énekes legyen?**

■ Elsősorban megfelelő hangizénei adottságokkal kell rendelkezni.

■ **Igen, vagyis tehetségesnek kell lennie. Ez rendben is van, de mi még az a plusz, ami sikeressé tesz valakit?**

■ Talán az önmagába vetett hit, a kitartás, a bátorság, hogy mindig ki merjek állni az igazamért.

■ **Kicsit bővebben, mit kell ezalatt a fogalmak alatt érteni, a gyakorlatban ez hogyan jelent meg Önnél?**

■ A főiskola elvégzése után felajánlottak egy szerepet a Szlovák Nemzeti Színházban, ahol már az előéneklés is megtörtént. Közben igazgatócsere történt, mielőtt a végleges szereposztásra került a sor, s az új igazgató, Hruban úr, hallani sem akart az én szereplésemről, finoman szólva, kirúgott. Nagy dühösen hagytam el az épületet, majd meggondoltam a dolgot, veszteni valóm már úgysem volt, megfordultam és szó szerint berobbantam az új igazgató irodájába, miszerint az a szerep az enyém, nekem ígérték, már az előéneklés is sikerült, szinte követeltem, hogy hallgasson meg. A meghallgatás után megkaptam a szerepet, s a későbbiekben az egyik legnagyobb támogatóm, jóakaróm lett a fent említett igazgató. Felkarolt és egyengette pályámat.

■ **Kik voltak azok az emberek, pályatársak, akik jövő- és világképeinek formálói lettek, segítettek Önt?**

■ Elsősorban Tiboldi Mária és Miklósa Erika, de a megboldogult Gregor

